

16 Μαΐου 2013

ΔΕΛΤΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

1^η έρευνα Μαρτίου – Απριλίου 2013

- Με βάση τις απολογιστικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων **οι επενδύσεις στη Βιομηχανία το 2012 μειώθηκαν κατά 20% σε σχέση με τις δαπάνες του προηγούμενου έτους**, όσο περίπου είχαν εκτιμηθεί σε δύο μετρήσεις στις αρχές και στα τέλη του προηγούμενου έτους.
- **Σημειώνεται σημαντική επιβράδυνση της πώσης των επενδύσεων για το 2013: πρόβλεψη για πτώση -7,6% έναντι προηγούμενης εκτίμησης για -19%**

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εναρμονισμένου προγράμματος της ΕΕ (DG ECFIN), το IOBE διεξάγει δύο φορές το χρόνο έρευνες επενδύσεων στη Βιομηχανία, με στόχο την αποτύπωση της πορείας τους και των επιμέρους χαρακτηριστικών τους. Πρόκειται για εμπειρική προσέγγιση που αποδίδει το «επενδυτικό κλίμα» κατά τη στιγμή υλοποίησης της έρευνας και μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπληρωματικά στα επίσημα στατιστικά στοιχεία επενδύσεων. Οι έρευνες αυτές όμως έχουν το πρόσθετο πλεονέκτημα να εξετάζουν και ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά της επενδυτικής δραστηριότητας, τα οποία δεν καταγράφονται σε άλλες πηγές. Επιπλέον, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την πορεία των επενδύσεων κάθε έτους προσδιορίζονται έξι φορές με διαδοχικές έρευνες. Έτσι ενσωματώνουν κάθε φορά τις νέες εξελίξεις και αντανακλούν τις μεταβολές του επενδυτικού κλίματος, προσεγγίζοντας με μεγαλύτερη ακρίβεια την πραγματική πορεία τους. Στο τρέχον δελτίο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από την πιο πρόσφατη έρευνα που διεξήχθη την περίοδο Μαρτίου – Απριλίου 2013.

Τελικές εκτιμήσεις εξέλιξης επενδύσεων 2012

Στην 1^η έρευνα επενδύσεων για το 2013 πραγματοποιείται η τελευταία απολογιστική εκτίμηση για τη συνολική πορεία των επενδύσεων στη Βιομηχανία για το 2012. Η λογιστική διαχείριση των αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων για την οικονομική χρήση του προηγούμενου έτους έχει ολοκληρωθεί, με τους περισσότερους ισολογισμούς να έχουν δημοσιοποιηθεί. Ως εκ τούτου, οι τελικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την πορεία των επενδυτικών δαπανών του προηγούμενου έτους στην πρώτη έρευνα του νέου έτους είναι κατά κανόνα ακριβέστερες.

Σύμφωνα λοιπόν με τις τελευταίες εκτιμήσεις, οι επενδυτικές δαπάνες στο σύνολο της μεταποίησης το 2012 **μειώθηκαν κατά 20%** σε σχέση με τις δαπάνες του προηγούμενου έτους, όταν οι εκτιμήσεις για την πορεία των επενδύσεων στην προηγούμενη έρευνα

προς το τέλος του 2012 προέβλεπαν παραπλήσιας έκτασης πτώση, της τάξης του -18,8%. Επομένως, οι αρχικές απαισιόδοξες προβλέψεις για το επίπεδο των επενδυτικών δαπανών που είχαν διατυπωθεί για το 2012, παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα στις τελευταίες εκτιμήσεις των επιχειρήσεων. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι στο τέλος του περασμένου έτους επιδεινώθηκε περαιτέρω το επενδυτικό περιβάλλον σε σχέση με την αρχή του δεύτερου εξαμήνου του 2012, με την ύφεση και τη διαδικασία δημοσιονομικής προσαρμογής να ασκούν εντονότερες πιέσεις στις επενδύσεις των επιχειρήσεων. Από την άλλη πλευρά, η τελική εκτίμηση για τη μεταβολή της επενδυτικής δαπάνης το περασμένο έτος κινείται ελαφρώς υψηλότερα και σε σχέση με την τελευταία αντίστοιχη αξιολόγηση για το 2011 (-18,5%).

Η πτώση στην επενδυτική δραστηριότητα το 2012 χαρακτηρίζει τους περισσότερους από τους εξεταζόμενους κλάδους. Έτσι, από τους κλάδους που αναλύονται, εντονότερη είναι η μείωση σε εκείνον της **Ένδυσης – υπόδησης**, όπου η σχετική αρνητική μεταβολή στις επενδύσεις ξεπερνά το -90%. Στα **Χημικά προϊόντα**, η αντίστοιχη πτώση στις επενδυτικές δαπάνες είναι επίσης έντονη (-40,1%), ενώ σημαντική είναι η υποχώρηση που καταγράφεται και στην **Κλωστοϋφαντουργία** (-64,6%). Στους δύο τελευταίους κλάδους, οι τελικές εκτιμήσεις για την πτώση των επενδύσεων είναι δυσμενέστερες το 2012 σε σχέση με το 2011, δηλαδή οι κλάδοι αυτοί περιόρισαν περισσότερο το 2012 τις σχετικές δαπάνες τους από ότι το προηγούμενο έτος. Στους κλάδους των **Μη Μεταλλικών Ορυκτών**, αλλά και στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** καταγράφεται άνοδος στην επενδυτική δραστηριότητα σύμφωνα με τις τελικές εκτιμήσεις για το 2012 (76,3% και 9,7% αντίστοιχα), όταν οι αντίστοιχες εκτιμήσεις για το 2011 ήταν αρνητικές για τον πρώτο κλάδο, αλλά στα ίδια περίπου επίπεδα για τον δεύτερο (-18,5% και 8,6%). Τέλος, νέα πτώση το 2012 (-11,5%), μικρότερη όμως σε σχέση με το προηγούμενο έτος, σημειώνεται και στις επενδυτικές δαπάνες στους **Λοιπούς κλάδους**, με τα Διυλιστήρια να καταγράφουν πάντως επενδυτική σταθερότητα (0,1%).

Πίνακας 1. Έρευνα Επενδύσεων στη Βιομηχανία (ετήσιες % μεταβολές)

ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΕΥΝΑΣ	Μάρ. – Απρ. 2013		Οκτ. – Νοέμ. 2012	Μάρ. – Απρ. 2012
	2012	2013	2012	2011
Κλάδος/ έτος έρευνας				
Τρόφιμα-Ποτά-Καπνός	9,7	-1,2	-2,3	8,6
Κλωστοϋφαντουργία	-64,6	-11,7	-61,3	-55,9
Ένδυση-Υπόδηση	-93,3	-3,5	-27,8	-96,5
Χημικά	-40,1	-40,0	-62,9	-29,3
Μη μεταλλικά Ορυκτά	76,3	-15,5	109,2	-18,5
Λοιπές πλὴν των ανωτέρω	-11,5	-0,3	5,3	-14,1
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ	-20,1	-7,6	-18,8	-18,5
ΕΕ-27	5,7	4,3	2,2	13,5
Ευρωζώνη	3,2	2,4	-0,5	12,2

Πηγή: IOBE, European Commission DG ECFIN

Στο ευρωπαϊκό περιβάλλον, οι εκτιμήσεις για την πορεία των επενδύσεων το 2012 εμφανίζονται θετικές στην **Ευρωζώνη**, αλλά και την **Ευρωπαϊκή Ένωση**. Συγκεκριμένα, εκτιμάται άνοδος της αξίας της επενδυτικής δραστηριότητας κατά 5,7% στην ΕΕ και κατά 4,3% στην Ευρωζώνη. Οι τελικές εκτιμήσεις για το 2011 αξιολογούσαν χαμηλότερα την άνοδο της επενδυτικής δαπάνης στην ΕΕ (κατά 2,2%), ενώ οι αντίστοιχες για την Ευρωζώνη ήταν αρνητικές. Στις περισσότερες από τις ευρωπαϊκές χώρες, οι τελευταίες εκτιμήσεις των επενδυτικών μεταβολών για το 2012 είναι θετικές, ενώ αρνητικές μεταβολές καταγράφονται για το ίδιο έτος, εκτός της Ελλάδας, και στην Ιταλία, την Κύπρο, την Ολλανδία και την Πορτογαλία.

Προβλέψεις εξέλιξης επενδύσεων το 2013

Στην τρέχουσα έρευνα, οι επιχειρήσεις προβλάνουν σε νέα, δεύτερη πρόβλεψη για τις επενδυτικές δαπάνες του 2013. Αν και οι προβλέψεις γίνονται σχετικά νωρίς και τείνουν να παρουσιάζουν υπερεκτιμήσεις, τα αποτελέσματα φανερώνουν μικρότερη απαισιοδοξία για την πορεία της επενδυτικής δραστηριότητας το 2013, τόσο σε σχέση με το 2012, όσο και σε σύγκριση με την αμέσως προηγούμενη, πρώτη μέτρηση για το τρέχον έτος που έγινε τον Οκτώβριο. Σύμφωνα με τα νέα αποτελέσματα, χωρίς αυτά να είναι τα τελικά για το τρέχον έτος, οι επενδύσεις στη Βιομηχανία το 2013 προβλέπεται να **μειωθούν κατά 7,6%**. Η πρόβλεψη αυτή είναι αναθεωρημένη προς τα πάνω, καθώς στην προηγούμενη έρευνα του Οκτωβρίου, οι επιχειρήσεις δήλωναν πως οι επενδύσεις το επόμενο έτος θα μειωθούν κατά 19%.

Σε κλαδικό επίπεδο, σε όλους τους εξεταζόμενους κλάδους αναμένεται υποχώρηση των επενδύσεων το 2013: στα **Χημικά** η αναμενόμενη πτώση προβλέπεται στα ίδια επίπεδα με εκείνα του 2012 και μεγαλύτερη (-40%) σε σχέση με τα **Μη Μεταλλικά Ορυκτά** (-15,5%), την **Ένδυση –Υπόδηση** (-3,5%) και την **Κλωστοϋφαντουργία** (-11,7%). Στα **Τρόφιμα– Ποτά – Καπνός**, όπως και στους **Λοιπούς Κλάδους**, οι σχετικές προβλέψεις για τη μεταβολή της επενδυτικής δαπάνης είναι οριακά αρνητικές (-1,2% και -0,3% αντίστοιχα).

Σε αντίθεση με τις ελληνικές προβλέψεις, οι προσδοκίες αυτής της έρευνας σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη για το 2013 είναι επίσης θετικές, όπως και για το 2012, τόσο στην ΕΕ όσο και την Ευρωζώνη. Έτσι, στο σύνολό τους οι επενδυτικές δαπάνες για το 2013 προβλέπεται να **αυξηθούν κατά 4,3% στην ΕΕ και κατά 2,4% στην Ευρωζώνη** (από 1,7% και 0,5% αντίστοιχα στις πρώτες προβλέψεις του Οκτωβρίου 2012). Στην πλειονότητα των ευρωπαϊκών χωρών, οι σχετικές προβλέψεις είναι θετικές, ενώ αντίθετα αρνητικές εμφανίζονται σε Γαλλία, Ιταλία, Λετονία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σουηδία και Φινλανδία, χώρες δηλαδή οι οποίες αναμένουν πτώση της επενδυτικής τους δραστηριότητας εντός του έτους.

Κατανομή των επενδύσεων με βάση το σκοπό τους

Οι έρευνες επενδύσεων του IOBE προσφέρουν σημαντική «διαρθρωτική» πληροφόρηση για τη φύση των επενδύσεων, καθώς οι επιχειρήσεις προχωρούν σε κατάταξη των επενδυτικών τους δαπανών ανάλογα με το σκοπό τους, την κατεύθυνση δηλαδή που αυτές έχουν. Πέντε μεγάλες κατηγορίες επενδύσεων χρησιμοποιούνται, αν και ως έναν βαθμό οι κατηγορίες αυτές αλληλοσυμπληρώνονται (π.χ. αύξηση ή διεύρυνση της δυναμικότητας μπορεί να συμβεί μέσω βελτίωσης των μεθόδων παραγωγής ή εισαγωγής νέων μεθόδων). Σε κάθε περίπτωση πάντως, η αναλυτική απεικόνισή τους

οδηγεί σε χρήσιμα συμπεράσματα για την πορεία της βιομηχανίας προς εκσυγχρονισμό ή επέκταση, το άνοιγμα σε νέες αγορές ή την προσπάθεια τόνωσης της θέσης των επιχειρήσεων στις ήδη υπάρχουσες αγορές.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της τελευταίας έρευνας, οι ελληνικές βιομηχανίες το 2012 επί της ουσίας δεν μετέβαλλαν τις βασικές τους προτεραιότητες στο επενδυτικό τους μίγμα σε σχέση με το 2011. Αναλυτικότερα, **το 2012** το επενδυτικό μίγμα των επιχειρήσεων αποτελείται πρωτίστως από δαπάνες για την **αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας για τα ήδη παραγόμενα προϊόντα** (26% το 2012 από 28% το 2011), με τη **διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας για νέα προϊόντα** να ακολουθεί (24%). Οι δαπάνες για **αντικατάσταση του υφιστάμενου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού** βρίσκονται σε τρίτη κατά σειρά προτεραιότητα το 2012 (20%) και το 2011, ενώ ακολουθούν οι δαπάνες για τη **βελτίωση των μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται** (15%). Οι επενδύσεις που αφορούν **λοιπούς σκοπούς** - όπως η προστασία του περιβάλλοντος, η ενίσχυση των συνθηκών ασφαλείας στην παραγωγική διαδικασία κλπ. - βρίσκονται λίγο πιο κάτω (11%) και τελευταίες ακολουθούν οι επενδύσεις για **εισαγωγή νέων παραγωγικών μεθόδων** (3%), οι οποίες άλλωστε συγκεντρώνουν τα τελευταία έτη και τα χαμηλότερα ποσοστά στο σύνολο του επενδυτικού μίγματος.

Οι επενδυτικές προτεραιότητες για **το 2013** διαφοροποιούνται ελαφρά, σύμφωνα με τις προβλέψεις για την κατεύθυνση του επενδυτικού μίγματος. Σε πρώτη θέση και ελαφρώς αυξημένες σε σχέση με το προηγούμενο έτος παραμένουν οι δαπάνες για **αύξηση της παραγωγικής δυναμικότητας για τα ήδη παραγόμενα προϊόντα** (26%), ενώ ακολουθούν οι δαπάνες για **αντικατάσταση του υφιστάμενου κεφαλαιουχικού εξοπλισμού** (21%) και οι αντίστοιχες για τη **βελτίωση των μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται** (19%). Τέταρτη κατά σειρά προτεραιότητα, από δεύτερη το 2012 αποτελεί η **διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας για νέα προϊόντα** (17%), ενώ ακολουθούν οι δαπάνες για **λοιπούς σκοπούς** (12%). Τέλος, η **εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής** βρίσκεται τελευταία και πάλι στη σχετική κατάταξη, έχοντας όμως αυξησει ελαφρώς το μερίδιό της (5%) σε σχέση με το 2012.

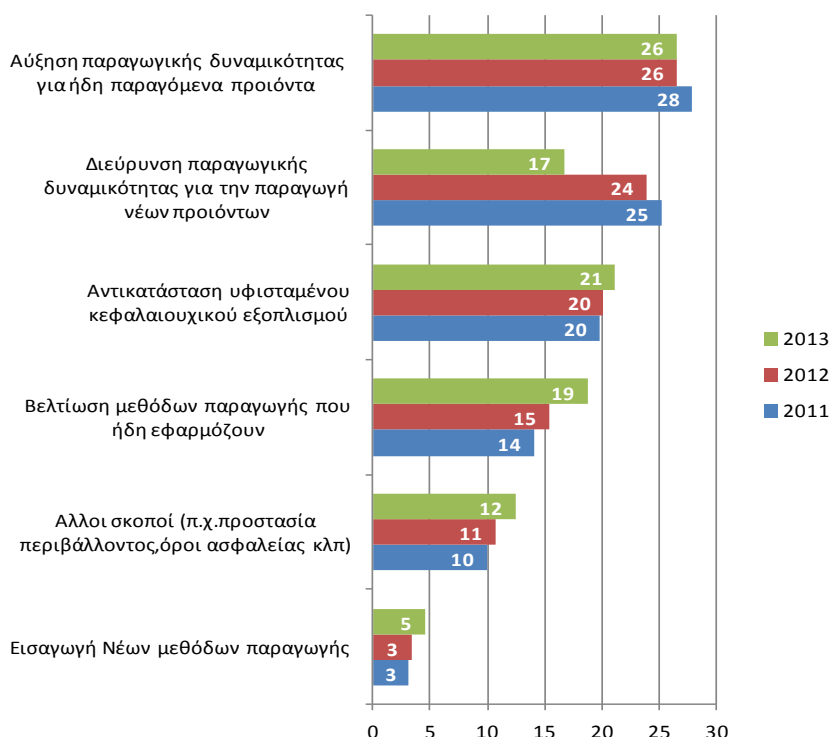
Παράγοντες που επηρεάζουν τις επενδύσεις

Σημαντική πληροφόρηση για τη διαδικασία της επενδυτικής απόφασης προσφέρουν και οι απόψεις των επιχειρήσεων για τους παράγοντες που επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την επενδυτική τους δραστηριότητα. Καταγράφονται έτσι οι πιθανοί λόγοι που ενδεχομένως ερμηνεύουν την απόφασή τους να αυξήσουν, να διατηρήσουν αμετάβλητες ή να μειώσουν τις αντίστοιχες δαπάνες τους.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας για το 2012, οι **τεχνολογικές εξελίξεις** επηρέασαν θετικά περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο παράγοντα τις επενδυτικές αποφάσεις των επιχειρήσεων το 2012 και προβλέπεται να συνεχίσουν να ασκούν την ίδια επίδραση και το 2013. Η θετική συμβολή της **προσδοκώμενης ζήτησης για προϊόντα** αναμένεται ελαφρώς εντονότερη κατά το 2013 σε σχέση με το 2012, ενώ οριακώς θετικά για τις επενδυτικές αποφάσεις προβλέπονται και τα ευρύτερα **κίνητρα για επενδύσεις**, τα οποία οι επιχειρήσεις εκτιμούσαν πέρυσι ως αρνητικά για την επενδυτική τους δραστηριότητα. Σε ό,τι αφορά τους υπόλοιπους τέσσερις παράγοντες, όλοι εξ' αυτών

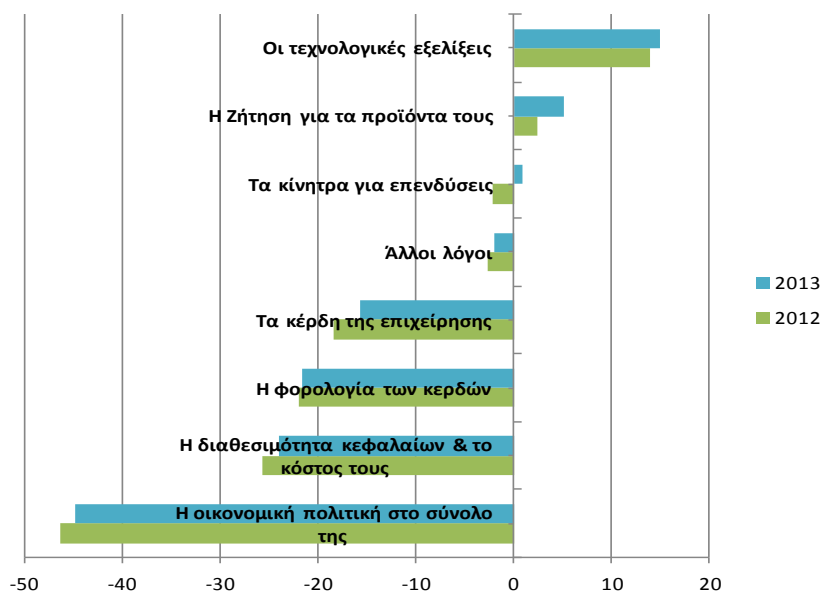
εκτιμάται ότι ασκούν αρνητική επιρροή στα επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων, τόσο κατά το 2012, όσο και για το 2013. Έτσι, ως αρνητικοί παράγοντες κατά τα δύο εξεταζόμενα έτη, παρουσιάζονται από τις επενδυτικές επιχειρήσεις τα **κέρδη της επιχείρησης** και η **διαθεσιμότητα και το κόστος κεφαλαίων**, των οποίων όμως ο αρνητικός ρόλος ελαφρώς περιορίζεται το 2013. Αρνητική και στα ίδια επίπεδα παραμένει και η **φορολογία των κερδών** το 2013, ενώ τέλος, την πλέον δυσμενή επίδραση επί των επενδυτικών σχεδιασμών των επιχειρήσεων ασκεί σταθερά τα τελευταία έτη η **οικονομική πολιτική στο σύνολό της**, της οποίας η επιρροή ως επενδυτικό αντικίνητρο περιορίζεται ελαφρά το 2013 σε σχέση με το 2012.

Διάγραμμα 1. Κατανομή Επενδύσεων ανάλογα με το σκοπό τους (% συνόλου δαπάνης)

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2. Παράγοντες που επηρεάζουν την επενδυτική δραστηριότητα στη βιομηχανία (Συντελεστές σημαντικότητας)¹

¹ Ο συντελεστής λαμβάνει τιμές στο διάστημα [-100, +100], ήτοι +100 όταν όλες οι επιχειρήσεις εκτιμούν πολύ θετική την επίπτωση του αντίστοιχου παράγοντα και -100 αντιστρόφως.

Πηγή: ΙΟΒΕ